

KAJIAN SYARIAH & UNDANG-UNDANG

STUDIES IN SYARIAH AND LAW

Penyunting:

Irwan Mohd Subri
Md. Yunus Abd Aziz
Abidah Abdul Ghafor
Dina Imam Supaat
Syahirah Abdul Shukor

Fakulti Syariah dan Kehakiman
Kolej Universiti Islam Malaysia

**KAJIAN SYARIAH DAN UNDANG-UNDANG
STUDIES IN SYARIAH AND LAW**

GIFT / DONATION SUMBANGAN IKHLAS WITH BEST COMPLIMENTS	
FROM	Unit Penerbitan KUIM
DATE	17. Jun. 2004
ACC. NO	-

KAJIAN SYARIAH DAN UNDANG-UNDANG
STUDIES IN SYARIAH AND LAW

Penyunting:

Irwan Mohd Subri
Md Yunus Abd Aziz
Abidah Abdul Ghafar
Dina Imam Supaat
Syahirah Abdul Shukor

Fakulti Syariah Dan Kehakiman
Kolej Universiti Islam Malaysia (KUIM)

Cetakan Pertama ... 2003

© Fakulti Syariah Dan Kehakiman, KUIM

Hak Cipta terpelihara. Tidak dibenarkan mencetak ulang semula mana-mana bahagian artikel, ilustrasi, dan isi kandungan buku ini dalam apa jua bentuk dan dengan apa cara sekali pun sama ada secara elektronik, fotokopi, mekanik, rakaman, CD atau cara lain sebelum mendapat keizinan bertulis daripada penerbit.

Perpustakaan Negara Malaysia   Data Pengkatalogan-dalam-Penerbitan

Kajian syariah dan undang-undang = Studies in syariah and law /
penyunting Irwan Mohd Subri ...[et al.],

ISBN 983-41280-0-2

1. Torts (Islamic law).   2. Banking law (Islamic law). 3. Islamic law—
History.   I. Irwan Mohd Subri.   II. Judul : Studies in syariah and law.
340.59

Diterbitkan Oleh:

Fakulti Syariah Dan Kehakiman,
Kolej Universiti Islam Malaysia,
Tingkat 10, Menara A, Persiaran MPAJ,
Jalan Pandan Utama, Pandan Indah,
55100, Kuala Lumpur.
Tel : 03-42892007 Faks : 03-42892197

Reka Letak & Urus Cetak:
Intel Multimedia and Publication / KIE
(+603-79540316 / 019-3799101)

KANDUNGAN

Bil.	Tajuk Artikel	Hal.
	Sekalam Kata	vii
	Setitis Pena	viii
	Pendahuluan	ix
	Penyumbang Artikel	x
1.	Kerelaan dan Paksaan Dalam Akad: Pandangan Islam dan Konvensional <i>Irwan bin Mohd Subri</i>	1
2.	Teori Milik dan Kaitannya Dengan Muamalat Semasa <i>Abdul Manan bin Ismail</i>	19
3.	Pengukuhan Akidah Melalui Penghayatan Konsep Ibadah <i>Mohd Radhi bin Ibrahim</i>	41
4.	Memahami Makna Bidaah dan Khurafat Mengikut Perspektif Islam <i>Syamsul Bahri Andi Galigo</i>	53
5.	Kegiatan Keilmuan Pada Zaman Sahabat dan Tabiin <i>Mohd Fauzi Mohd Amin & Nik Mohd Zaim Abdul Rahim</i>	69
6.	Tanggungjawab Pemunya Premis Menurut Perspektif Undang-Undang Tort Islam <i>Abdul Basir bin Mohamad</i>	81
7.	An Overview of the Historical Background of Islamic Law and Its Administration Under the Federal Constitution <i>Abdul Samat bin Musa</i>	95

8. *Harta Sepencarian: Application of °Urf in Malay Customary Law* 109
Arif Fahmi bin Md Yusof
9. *The Concept of Good Faith and Insurable Interest: A Comparative Study Between Life Insurance and Family Takaful* 123
Syahirah binti Abdul Shukor
10. *Modern Scholar's Views About Closing of the Gate of Ijtihad* 137
Muhammad bin Amanullah
11. *مناهج الكتابة في القواعد الفقهية* 153
محمد خير حسب الرسول
12. *تاريخ تشكيل المحاكم الشرعية في ماليزيا ما قبل الاستعمار إلى أوائل عام ١٩٨٠* 177
إينور أزلي بن إبراهيم

SEKALAM KATA

Assalamualaikum Warahmatullah Wabarakatuh

Segala pujian bagi Allah SWT. Selawat dan salam untuk Rasul junjungan SAW.

Saya mengucapkan ribuan terima kasih kepada Fakulti Syariah dan Kehakiman (FSK), Kolej Universiti Islam Malaysia kerana memberi peluang kepada saya untuk merakamkan kata di dalam buku *Kajian Syariah dan Undang-Undang* yang diterbitkan oleh Fakulti ini.

FSK adalah antara tiga buah fakulti terawal yang ditubuhkan oleh KUIM. Wawasan FSK adalah selaras dengan penubuhan KUIM yang menjurus ke arah memartabatkan kecemerlangan ilmu dan insan, di samping mampu memberi sumbangan kepada agama, masyarakat dan negara.

Penerbitan buku *Kajian Syariah dan Undang-Undang* diharap dapat merealisasikan hasrat kerajaan untuk membudayakan ilmu dikalangan ahli akademik. Ahli akademik di negara ini perlu lebih proaktif dalam menghasilkan penulisan-penulisan ilmiah yang bermutu kerana ia boleh membina minda masyarakat dalam menghadapi dunia globalisasi.

KUIM mengalu-alukan, bahkan amat menggalakkan penerbitan buku sebegini di kalangan tenaga akademiknya. Semoga usaha ini diteruskan pada masa yang akan datang.

Salam hormat

PROF. DATO' DR. ABDULLAH BIN MUHAMMAD ZIN

*Timbalan Rektor (Akademik dan Penyelidikan),
Kolej Universiti Islam Malaysia.*

SETINTA PENA

Assalamualaikum Warahmatullah Wabarakatuh

Segala pujian bagi Allah SWT. Selawat dan salam untuk Rasul junjungan SAW.

Terlebih dahulu saya mengucapkan syabas dan terima kasih kepada Ahli Jawatan Kuasa (AJK) Penerbitan Fakulti Syariah & Kehakiman (FSK) kerana berjaya menerbitkan buku *Kajian Syariah dan Undang-Undang*, edisi pertama ini.

Buku yang berkaitan dengan isu-isu syariah atau undang-undang ini bertepatan dengan hasrat FSK itu sendiri. Walaupun FSK masih baru, pihak Fakulti senantiasa ingin melihat tenaga akademiknya menghasilkan penulisan-penulisan ilmiah. Para pensyarah FSK haruslah pantas melihat isu-isu kontemporari yang memerlukan kajian ilmiah dan memberi sumbangan idea atau penyelesaian yang bermutu berasaskan bidang kepakaran masing-masing.

Diharapkan penerbitan buku-buku ilmiah sebegini menjadi budaya murni yang berterusan di kalangan tenaga akademik FSK dan sekali lagi saya ucapkan setinggi-tinggi penghargaan kepada AJK Penerbitan FSK atas usaha mereka menerbitkan buku sulung ini.

Salam hormat

PROF. DR. ABDUL SAMAT BIN MUSA

*Dekan, Fakulti Syariah dan Kehakiman
Kolej Universiti Islam Malaysia*

PENDAHULUAN

Peredaran zaman ke arah yang lebih maju dan moden menjadikan fiqh tidak pasif. Sepanjang sejarah fiqh bermula dari era Nabi Muhammad SAW hinggalah ke hari ini, ia melalui banyak perubahan mengikut keperluan umat manusia. Ini menunjukkan bahawa fiqh mengambil kira dan meraikan hajat manusia demi kepentingan mereka.

Namun tidak semua hajat itu diraikan oleh fiqh terutamanya yang menyalahi kaedah-kaedah umum syarak. Kaedah atau prinsip umum ini menjadi panduan di dalam masalah-masalah yang tidak dijelaskan di dalam al-Quran atau Sunnah. Orang yang mampu memahami kaedah-kaedah syarak ini dan mengimplimentasikannya di dalam masalah-masalah baru yang timbul, sudah tentulah para ulama kerana mereka adalah pewaris Nabi.

Walau bagaimanapun, para ulama sekarang berhadapan dengan situasi yang lebih mencabar. Cabaran ini sama ada dalam bentuk keilmuan, teknologi dan sebagainya. Justeru, para ulama semestinya bersiap sedia untuk menghadapi cabaran-cabaran tersebut dengan memantapkan lagi ilmu dan kepakaran mereka. Para ulama perlu agresif dalam menyelesaikan masalah-masalah yang dihadapi saban hari oleh umat Islam di dalam dunia moden ini.

Satu perkara yang tidak boleh dikesampingkan juga ialah undang-undang. Manusia akan huru-hara jika tidak ada undang-undang yang mengawal mereka. Islam mempunyai undang-undangnya tersendiri yang bersumberkan al-Quran dan Sunnah. Umat Islam wajib mentaati undang-undang yang termaktub di dalam keduanya. Namun ia tidak bererti undang-undang yang dibuat oleh manusia tidak wajib dipatuhi. Bagaimana hendak mentaati undang-undang Allah Taala jika undang-undang manusia tidak dihormati. Undang-undang ciptaan manusia juga wajib diikuti selagi mana ia tidak menyalahi syarak atau menjejaskan maruah Islam.

Sesebuah kerajaan yang adil sudah pasti akan membuat undang-undang demi kepentingan rakyatnya. Menjadi tanggungjawab rakyat pula untuk menghormati dan mentaati peraturan-peraturan yang ada di negara mereka kerana tanpa sokongan dan dokongan rakyat, maka negara itu akan menjadi lemah.

PENYUNTING

PENYUMBANG ARTIKEL

1. ***Abdul Samat bin Musa***

Profesor dan Dekan Fakulti Syariah dan Kehakiman, Kolej Universiti Islam Malaysia. Berkelulusan Sarjana Muda Pengajian Islam (Syariah), Universiti Kebangsaan Malaysia, Diploma Pendidikan, Universiti Kebangsaan Malaysia, Sarjana Undang-Undang, Universiti Malaya dan Doktor Falsafah, Universiti Manchester.

2. ***Irwan bin Mohd Subri***

Pensyarah di Fakulti Syariah dan Kehakiman, Kolej Universiti Islam Malaysia. Berkelulusan Sarjana Muda Syariah dan Undang-Undang (Islamiyyah), Universiti al-Azhar dan Sarjana Pengajian Islam (Syariah), Universiti Kebangsaan Malaysia.

3. ***Abdul Manan bin Ismail***

Pensyarah di Fakulti Syariah dan Kehakiman, Kolej Universiti Islam Malaysia. Berkelulusan Sarjana Muda Syariah, Universiti Yarmouk dan Sarjana Pengajian Islam (Syariah), Universiti Kebangsaan Malaysia.

4. ***Arif Fahmi bin Md Yusof***

Pensyarah di Fakulti Syariah dan Kehakiman, Kolej Universiti Islam Malaysia. Berkelulusan Sarjana Muda Undang-Undang dan Sarjana Undang-Undang Perbandingan, Universiti Islam Antarabangsa Malaysia.

5. ***Syahirah binti Abdul Shukor***

Pensyarah di Fakulti Syariah dan Kehakiman, Kolej Universiti Islam Malaysia. Berkelulusan Sarjana Muda Undang-Undang dan Sarjana Undang-Undang Perbandingan, Universiti Islam Antarabangsa Malaysia.

6. ***Mohd Khair Hasb al-Rasul***

Pensyarah di Fakulti Syariah dan Kehakiman, Kolej Universiti Islam Malaysia. Berkelulusan Sarjana Muda Syariah, Universiti Madinah, Sarjana, Universiti Omdurman dan Doktor Falsafah, Universiti Sudan.

7. ***Mohd Fauzi bin Mohd Amin***

Pensyarah di Fakulti Pengajian Quran dan Sunnah, Kolej Universiti Islam Malaysia. Berkelulusan Sarjana Muda Usuluddin (Hadis), Universiti al-Azhar dan Sarjana Pengajian Islam (Usuluddin), Universiti Kebangsaan Malaysia.

8. ***Mohd Radhi bin Ibrahim***

Pensyarah di Fakulti Dakwah dan Pengurusan Islam, Kolej Universiti Islam Malaysia. Berkelulusan Sarjana Muda Usuluddin (Akidah dan Falsafah), Universiti al-Azhar dan Sarjana Pengajian Islam Usuluddin (Akidah dan Pemikiran Islam), Universiti Malaya.

9. ***Syamsul Bahri Andi Galigo***

Pensyarah di Fakulti Dakwah dan Pengurusan Islam, Kolej Universiti Islam Malaysia. Berkelulusan Sarjana Muda Usuluddin (Akidah dan Falsafah), Universiti al-Azhar, Sarjana Usuluddin (Akidah Islamiyyah), Universiti Kaherah dan Doktor Falsafah (Dakwah), Universiti Kebangsaan Malaysia.

10. ***Ibnor Azli bin Ibrahim***

Pensyarah di Jabatan Syariah, Fakulti Pengajian Islam, Universiti Kebangsaan Malaysia. Berkelulusan Sarjana Muda Syariah (al-Qada' Wa al-Siyasah), Universiti Madinah dan Sarjana Pengajian Islam (Syariah), Universiti Kebangsaan Malaysia.

11. ***Abdul Basir bin Mohamad***

Pensyarah dan Ketua Jabatan Syariah, Fakulti Pengajian Islam, Universiti Kebangsaan Malaysia. Berkelulusan Sarjana Muda Pengajian Islam (Syariah), Universiti Kebangsaan Malaysia dan Doktor Falasafah, Universiti of Edinburgh.

12. ***Nik Mohd Zaim bin Abdul Rahim***

Pensyarah di Pengajian Diploma, Universiti Teknologi Malaysia, Kuala Lumpur. Berkelulusan Sarjana Muda Usuluddin (Hadis), Universiti al-Azhar dan Sarjana Pengajian Islam (Usuluddin), Universiti Kebangsaan Malaysia.

13. ***Muhammad Amanullah***

Pembantu Profesor di Jabatan Fiqh dan Usul Fiqh, Fakulti Ilmu Wahyu dan Sains Kemanusiaan, Universiti Islam Antarabangsa Malaysia.

Diterbitkan oleh:
Fakulti Syariah dan Kehakiman
Kolej Universiti Islam Malaysia